

Lasten perusoikeudet –
Children's Fundamental Rights ry
Helsinki
puh. +358 44 3047728
www.lastenperusoikeudet.fi

SISÄMINISTERIÖ

28. 08. 2014

INRIKESMINISTERIET

SISÄASIAINMINISTERIÖLLE

Kannanotto koskien luonnosvaiheessa olevaa hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta

ILMOITUSVELVOLLISUUDET: Lastensuojelulaki 25 § ja rikoslaki 15:10

Lasten perusoikeudet – Children's Fundamental Rights ry on vuodesta 2012 toteuttanut RAY:n tuella lasten kaupallisen seksuaalisen hyväksikäytön (engl. CSEC) ennaltaehkäisemiseen tähtäävää hanketta. Yhdistyksemme koordinoi myös kadonneiden lasten ja lapsikaupan vastaisia järjestöverkostoja Suomessa. Olemme vuodesta 2008 alkaen osallistuneet IKV-verkoston ihmiskaupan vastaiseen järjestöyhteistyöhön. EU:n komissio on kutsunut yhdistyksemme mukaan toukokuussa 2013 aloitettuun ihmiskaupan ja lapsikaupan vastaiseen EU Civil Society Platform against THB-yhteistyöhön. Hankkeessamme liittyvässä koulutusohjelmassamme olemme erityisesti korostaneet lapsiin liittyvien lakisääteisten ilmoitusvelvollisuuksien toteuttamista ja valvontaa.

Verkostoyhteistyössä on käynyt ilmi, ettei järjestöissä tunneta kovin hyvin niitä lapsiin liittyviä ilmoitusvelvollisuuksia ja toisaalta ilmoitusoikeuksia, joista säädetään lastensuojelulaissa (L 417/2007 25 §, 12.2.2010/88 ja 25 d § 3 mom., 20.5.2011/542) ja rikoslaissa (RL 15:10, 24.7.1998/563). Ilmoitusvelvollisuuteen liittyvää selvää epäselvyyttä ja epävarmuutta on ilmennyt, joskin se ilmeisesti liittyy uhrien ja heidän perheittensä suojelupyrkimykseen. Järjestöissä ei aina tiedetä, mistä ja milloin tulee ilmoittaa viranomaisille. Olisi kuitenkin tärkeää, että viranomaiset saisivat mahdollisimman tehokkaasti tiedon niistä alaikäisistä, jotka ovat vaarassa joutua ihmiskaupan, törkeän seksuaalisen hyväksikäytön tai törkeän väkivallan kohteeksi. Nämä kaikki rikokset kuuluvat rikoslaissa tarkoitetun sanktioitun ilmoitusvelvollisuuden piiriin, jos teko on ”hankkeilla” samoin kuin myös, jos on ilmeistä, että jo tapahtunut vakava oikeudenloukkaus jatkuu ja uusitaan. Lasten etu edellyttää, että kaikista lastensuojelun tarpeessa olevista lapsista puolestaan tehdään ilmoitus lastensuojeluviranomaisille.

Työssämme olemme havainneet, ettei järjestöissä välttämättä tunneta sitä velvoitetta, joka sisältyy RL 15:10:een. Jos lapsi on jatkuvan seksuaalisen hyväksikäytön ja vakavan väkivallan kohteena ja rikos on sillä tavoin ”hankkeilla”, että rikoksen jatkuminen on ilmeistä, tulee törkeästä rikoksesta ilmoittaa viranomaiselle (HE:n 6/1997 mukaan sosiaaliviranomaiselle tai poliisille). Ilmoituksen tekemättä jättämisestä seuraa RL 15:10:n mukaan rangaistus.

Ehdotamme, että lainvalmistelussa kiinnitettäisiin erityistä huomiota lasten oikeuksiin ja laissa säädettyihin ilmoitusvelvollisuuksiin siten, että tulevassa hallituksen esityksessä nämä lakiin perustuvat velvollisuudet, jotka koskevat myös järjestöjä, selvennettäisiin niin, että lasten asema ja oikeudet tulisivat jatkossa paremmin huomioiduiksi. Olisi toivottavaa, että esimerkiksi konkreettisin esimerkein selvennettäisiin ne tilanteet, joihin liittyy RL 15:10:ssä tarkoitettu sanktioitu ilmoitusvelvollisuus.

Kohteliaimmin

Helsingissä, 28.8.2014

Helena Molander
Varatuomari, oikeustieteen lisensiaatti
Lasten perusoikeudet ry, johtaja
RAY:n tukema CSEC-HANKE
puh. +358 44 3047728
email: helena.molander@lastenperusoikeudet.fi
www.lastenperusoikeudet.fi